

Tradus și revizuit de IER (ier.gov.ro)

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A PATRA

CAUZA CÎRSTEA ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 10626/11)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

23 iulie 2019

Hotărârea este definitivă. Poate suferi modificări de formă.

În cauza Cîrstea împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-un comitet compus din:

Georges Ravarani, *președinte*,

Marko Bošnjak,

Péter Paczolay, *judcători*,

și Andrea Tamietti, *grefier adjunct de secție*,

după ce a deliberat în camera de consiliu la 30 ianuarie și la 2 iulie 2019, pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 10626/11 îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, doamna Florentina Daniela Cîrstea („reclamanta”), a sesizat Curtea la 15 februarie 2011, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”).

2. Reclamanta a fost reprezentată de N. Popescu, avocat în București.

3. Guvernul român („guvernul”) a fost reprezentat de agenții săi guvernamentale succesive, doamna C. Brumar, și ulterior, din 13 februarie 2019, de domnul V. Mocanu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

4. La 13 februarie 2018, capetele de cerere întemeiate pe art. 5 (motivarea și durata arestării preventive) și art. 8 și 13 din Convenție (publicarea în mass-media de fotografii din cursul anchetei) au fost comunicate Guvernului, iar restul capetelor de cerere au fost declarate inadmisibile, în conformitate cu art. 54 § 3 din Regulamentul Curții.

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Reclamanta s-a născut în 1975 și locuiește în București.

A. Incendiul din salonul de terapie intensivă nou-născuți de la Maternitatea Spitalului Giulești din București

6. La momentul faptelor, reclamanta era asistentă medicală la Maternitatea Spitalului Giulești, în București. La 16 august 2010, era singura responsabilă de supravegherea salonului de terapie intensivă nou-născuți, în care se aflau unsprezece copii, în ziua respectivă. La ora 18:24, a ieșit din salon și a lipsit timp de douăsprezece minute.

7. Aproximativ la ora 18:30, în lipsa acesteia, s-a produs un incendiu în salonul de terapie intensivă, provocând decesul a cinci nou-născuți și rănirea a altor șase copii prezenți în salon.

8. După sosirea pompierilor, reclamanta a participat la acordarea primului ajutor nou-născuților și mamelor acestora.

B. A. Urmărirea penală

1. Ancheta penală împotriva reclamantei

9. La 17 august 2010, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a început urmărirea penală *in rem* pentru ucidere din culpă și vătămare corporală gravă din culpă. În aceeași zi, reclamanta a fost audiată în calitate de martor. La momentul respectiv nu a fost formulată nicio acuzație împotriva sa. În cursul audierii, persoana în cauză a făcut următoarea declarație cu privire la evenimentele survenite în ziua incendiului: în ziua respectivă, a simțit miros de ars, a verificat aparatele electrice și a constatat că acestea funcționau normal, fără a observa semne de fum sau foc; a ieșit din salon pentru a cere ajutor; incendiul s-a declanșat cât timp a lipsit.

10. Prin hotărârea din 18 august 2010, judecătoria de sector din București, dând curs cererii formulate de parchet în temeiul art. 91¹ din Codul de procedură penală, a autorizat desfășurarea unor diverse măsuri de supraveghere care o vizau pe reclamantă (interceptarea comunicărilor efectuate prin telefon, supraveghere prin mijloace electronice și geolocalizare) pentru o perioadă de treizeci de zile.

11. La 20 august 2010, procurorul I.M., însărcinat cu ancheta, a fost interviuat de mass-media. Acesta a declarat public că, în timpul incendiului, personalul medical participa la o petrecere într-un alt salon, precizând totodată că, până la momentul respectiv, nu dispunea de elemente pentru a concluziona că reclamanta se afla și ea în locul respectiv. A afirmat, de asemenea, că reclamanta era singura care putea să deschidă ușa salonului de terapie intensivă, întrucât nu exista decât o singură cartelă magnetică care permitea accesul în salon. În această privință, s-a stabilit, în cursul anchetei penale, că ultima informație era inexactă; cu toate acestea, procurorul I. M. nu și-a retractat niciodată declarațiile.

12. La 23 august 2010, parchetul a pus în mișcare acțiunea penală împotriva reclamantei, acuzată de ucidere din culpă și vătămare corporală gravă din culpă, având în vedere lipsa acesteia, calificată drept nejustificată, din salonul de terapie intensivă în momentul declanșării incendiului. Reclamanta a fost informată în aceeași zi despre acuzațiile aduse împotriva sa.

2. Arestarea reclamantei

13. Tot la 23 august 2010, procurorul a dispus arestarea reclamantei pentru 24 de ore, din 23 august 2010, 18 h 10, până la 24 august 2010, 18 h 10.

14. La 24 august 2010, între 9 h 30 și 10 h 45, reclamanta a fost audiată de procuror, în prezența avocatului acesteia. Aceasta a declarat că a ieșit din

salonul de terapie intensivă mai întâi pentru a merge într-un alt salon, timp de câteva minute, apoi pentru a merge la toaletă și, ulterior, într-un alt salon, că cineva a dat alerta de pe hol și că, în momentul respectiv, se afla în acel din urmă salon. Reclamanta a adăugat că a ieșit, s-a îndreptat spre salonul de terapie intensivă, a deblocat ușa de acces, dar nu a putut intra din cauza fumului. A precizat că niciun cadru medical nu se afla în salonul de terapie intensivă, că membrii personalului medical prezenți se aflau toți pe hol pentru a-i prelua pe nou-născuți pe măsură ce erau evacuați de pompieri. Imediat după ce a dat depoziția, parchetul a solicitat judecătoriei de sector din București să dispună arestarea preventivă a reclamantei.

15. Interogată din nou de parchet la 6 septembrie 2010, aceasta și-a menținut declarațiile din 24 august 2010.

3. Arestul preventiv al reclamantei

a) Încheierea din 24 august 2010

16. La 24 august 2010, în fața judecătoriei de sector din București, reclamanta a reiterat declarațiile făcute în aceeași zi în fața procurorului (supra, pct. 14), indicând, de asemenea, că prima sa declarație (supra, pct. 9) era falsă și că o făcuse la sugestia colegilor săi.

17. Prin încheierea din 24 august 2010, judecătoria a dispus arestarea preventivă a reclamantei pentru o perioadă de 29 de zile.

18. În acest scop, instanța a examinat cererea parchetului în lumina jurisprudenței Curții referitoare la art. 5 § 1 lit. c) din Convenție, în special hotărârile *Fox, Campbell și Hartley împotriva Regatului Unit* (30 august 1990 (seria A nr. 182), *Murray împotriva Regatului Unit* (28 octombrie 1994, seria A nr. 300-A), *Dumont-Maliverg împotriva Franței* (nr. 57547/00 și 68591/01, 31 mai 2005), *Clooth împotriva Belgiei* (12 decembrie 1991, seria A nr. 225) și *Matznetter împotriva Austriei* (10 noiembrie 1969, seria A nr. 10). Pe baza probelor din dosar, a considerat că erau îndeplinite condițiile cerute de lege [în special art. 143 și art. 148 lit. f) C. proc. pen.] pentru luarea acestei măsuri împotriva reclamantei: existau motive verosimile de a bănuși că reclamanta a săvârșit infracțiunea de care era acuzată, infracțiunea respectivă se pedepsea cu închisoarea și exista riscul ca persoana în cauză să se sustragă anchetei penale, afectând astfel buna administrare a justiției.

19. Judecătoria a reținut mai întâi că probele din dosar lăsau impresia că reclamanta nu și-a îndeplinit obligațiile profesionale, ceea ce a avut consecințe extrem de grave. A observat, de asemenea, că, în pofida obligației sale de a supraveghea în permanență salonul de terapie intensivă, persoana în cauză a lipsit timp de 12 minute, perioadă în cursul căreia s-a declanșat și intensificat incendiul.

20. În continuare, instanța a constatat că reclamanta nu a dat dovadă de sinceritate în întregime, întrucât a încercat, în cursul primei sale declarații (din data de 17 august 2010 – supra, pct. 9), să acrediteze o versiune a faptelor

care îi era mai favorabilă. În plus, a observat că o colegă a reclamantei, care sprijinise această versiune inițială, și-a modificat, de asemenea, declarația în cursul anchetei și a explicat că i s-a sugerat să dea o declarație favorabilă reclamantei. Instanța a arătat, de asemenea, că o altă colegă a persoanei în cauză a refuzat să dea numele persoanei care i-a cerut, și ei, să omită anumite fapte în declarația sa.

21. Instanța a considerat că, ținând seama, pe de o parte, de gravitatea faptelor săvârșite și, pe de altă parte, de puternicul sentiment de insecuritate resimțit de public în urma evenimentelor în cauză și dezaprobarea generală în ceea ce privește comportamentul reclamantei, plasarea sa în arest preventiv era justificată de necesitatea de a proteja ordinea publică, recunoscută de art. 148 lit. f) C. proc. pen. S-a pronunțat după cum urmează:

„În prezenta cauză instanța se raportează la circumstanțele reale de săvârșire a infracțiunii de ucidere din culpă, urmările [produse], numărul victimelor, nou-născuți lipsiți de apărare, aflați într-o unitate sanitară specializată, tocmai ca să beneficieze de servicii medicale, sentimentul puternic de insecuritate produs în rândul publicului și starea de dezaprobare generală cu privire la comportamentul reclamantei, care nu și-a îndeplinit îndatoririle de serviciu și nu a asigurat supravegherea copiilor care se aflau la 16.08.2010 în salonul de terapie intensivă.”

22. În sfârșit, instanța a considerat că nicio altă măsură mai puțin restrictivă decât detenția, cum ar fi obligația de a nu părăsi orașul, nu putea fi suficientă în circumstanțele cauzei.

b) Hotărârea din 30 august 2010

23. Reclamanta a formulat recurs împotriva hotărârii din 24 august 2010. Aceasta considera că nu existau indicii suficiente de a se presupune că a săvârșit infracțiunea de ucidere din culpă. În plus, susținea că sentimentul de insecuritate eventual resimțit de public nu era cauzat de faptele sale, ci mai degrabă de faptul că a fost posibil să se producă un incendiu în interiorul spitalului. Reclamanta a susținut, de asemenea, că niciun element concret din dosar nu indica faptul că publicul resimțea vreun astfel de sentiment sau că ea i-ar fi influențat pe martorii care și-au modificat poziția în cursul procesului penal.

24. Prin hotărârea definitivă din 30 august 2010, Tribunalul București a confirmat măsura arestării preventive, luată împotriva reclamantei. Instanța a amintit mai întâi că, potrivit jurisprudenței Curții, arestarea preventivă este o măsură excepțională și, reexaminând probele din dosar, a confirmat că erau reunite condițiile cerute de lege pentru plasarea în detenție a reclamantei.

25. Cu privire la pretinsa atingere adusă ordinii publice, a reținut următoarele:

„Tulburarea ordinii publice ține de domeniul lucrurilor resimțite de opinia publică și nu numai de datele obiective care justifică plasarea în detenție, ca măsură excepțională. Distincția în această cauză trebuie realizată între tulburarea ordinii publice și a opiniei publice, aceasta din urmă fiind expresia generală în raport cu datele cauzei și nu în

raport cu interesele victimelor sau ale prezumtivului autor al infracțiunii. Judecătorul nu trebuie să fie sensibil sau insensibil la opinia publică, nu trebuie să fie nici indiferent la opinia publică, dar trebuie să vegheze la aflarea unui echilibru între interesele contradictorii ale victimelor și autorului [prezumat al faptelor], în scopul respectării drepturilor fiecăruia și interesului public, cu excluderea oricărui interes particular. [...]

Conceptul de ordine publică, desigur diferit de noțiunea de «opinie publică», trebuie înțeles ca o reacție colectivă față de anumite stări de lucruri, cu impact imediat asupra opiniei publice. Or [un astfel de impact] imediat și mediatic există [în rândul opiniei publice], iar acesta nu s-a diminuat, chiar și în condițiile în care s-a dispus luarea celei mai severe măsuri preventive.”

26. Tribunalul a adăugat:

„Natura infracțiunii care se presupune a fi fost săvârșită de către [inculpata recurentă], modul în care [aceasta] ar fi acționat – părăsind salonul ATI o durată nepermis de mare de timp, în condițiile în care auzise un zgomot suspect și simțise miros de plastic ars, cunoscând că persoanele aflate în acel salon necesitau o îngrijire și o supraveghere specială, permanentă față de particularitățile psihofizice ale vârstei acestora, consecințele faptei constând în decesul unor persoane și vătămarea corporală a altora dintre cele aflate în îngrijirea și supravegherea sa – conturează gradul ridicat de pericol social generic al faptei reținute [în sarcina reclamantei]. Or, în aceste condiții, punerea [reclamantei] în libertate ar reprezenta atât generarea unui sentiment de impunitate inclinatei cât și o lipsă de fermitate a autorităților coercitive ale statului, generând astfel un sentiment de insecuritate [al titularilor de valori sociale ocrotite de legea penală, sentiment de insecuritate] axat tocmai pe lipsa unui răspuns ferm față de cei bănuți ca autori ai unor asemenea fapte”.

Prelungirea arestării preventive

27. Arestarea preventivă a reclamantei a fost prelungită prin încheierea judecătoreiei din 15 septembrie 2010. În încheiere, instanța a reamintit riscul pentru ordinea publică pe care îl reprezenta punerea în libertate a reclamantei și a considerat că, dacă aceasta ar fi pusă în libertate, ar putea încerca să influențeze martorii. Instanța a utilizat aceleași argumente ca și instanțele care examinaseră anterior plasarea în detenție a reclamantei. Această încheiere interlocutorie a fost confirmată, în urma recursului reclamantei, prin hotărârea definitivă a Tribunalului București din 20 septembrie 2010, în care s-a constatat existența unor motive verosimile pentru a menține măsura, în special ținând seama de stadiul anchetei penale. La 21 octombrie 2010, reclamanta a fost pusă în libertate.

4. Continuarea procesului penal împotriva reclamantei

28. Prin rechizitoriul parchetului din 6 decembrie 2010, având 138 de pagini, reclamanta și alți cinci inculpați, printre care Spitalul Giulești, au fost trimiși în judecată.

29. Prin hotărârea din 9 iulie 2013 a judecătoreiei de sector din București, confirmată prin hotărârea definitivă din 2 aprilie 2015 a Curții de Apel București, reclamanta a fost condamnată la o pedeapsă de doi ani și două luni

de închisoare. Aceasta și-a executat pedeapsa și a fost liberată la 8 februarie 2016.

C. Plângerile reclamantei

30. Reclamanta s-a plâns, la 15 noiembrie 2010, în fața Serviciului de Reținere și Arestare Preventivă al poliției și, la 22 decembrie 2010, în fața inspectoratului de poliție, prin intermediul avocatului său, că a fost încătușată și însoțită de polițiști mascați în timpul transportului între centrul de detenție și sediile parchetului și ale instanței (în special în cursul ședinței din 24 august 2010 – supra, pct. 16). De asemenea, a adresat plângeri Consiliului Superior al Magistraturii (17 septembrie și la 11 octombrie 2010), Avocatului Poporului (17 septembrie și la 8 octombrie 2010), comisiilor pentru drepturile omului ale celor două Camere ale Parlamentului (17 septembrie 2010) și Președintelui Republicii (27 septembrie 2010).

31. În plus, avocatul reclamantei a adresat parchetului mai multe plângeri cu privire la erori care ar fi fost comise în cursul anchetei, în special în ceea ce privește accesul la dosarul anchetei, și supravegherea medicală în detenție. Aceste plângeri au fost respinse de parchet (ordonanțele din 23 septembrie și 21 decembrie 2010). În urma unei plângeri formulate de avocatul reclamantei, la 25 octombrie 2010, Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a confirmat ordonanța din 23 septembrie 2010.

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA CALITATEA DE A ACȚIONA A AGENTULUI GVERNAMENTAL

32. În urma schimbării agentului guvernamental survenite la 13 februarie 2019 (supra, pct. 3), prin scrisoarea din 18 februarie 2019, reclamanta a solicitat Curții să constate nulitatea absolută a tuturor actelor de procedură din partea Guvernului pe motiv că fostul agent, doamna Brumar, care semnase actele respective, nu a fost numită în funcție cu respectarea dispozițiilor legale aplicabile în materie. Reclamanta și-a întemeiat cererea pe un mesaj electronic pe care l-ar fi primit din partea Secretariatului General al Guvernului și care confirma lipsa bazei legale a acestei numiri.

33. Curtea reamintește că, potrivit art. 35 din Regulamentul Curții, părțile contractante sunt reprezentate de agenți, care pot fi asistați de avocați sau consilieri. Orice notificare făcută de Curte agentului se consideră a fi făcută guvernului în cauză. În mod similar, îi revine agentului guvernamental obligația de a transmite celorlalte autorități naționale în cauză informațiile primite din partea Curții.

34. Curtea reamintește, de asemenea, că nu îi revine sarcina de a se substitui instanțelor interne. Obligația de a interpreta legislația internă le

revine autorităților naționale, în special curților și tribunalelor [*Brualla Gómez de la Torre împotriva Spaniei*, 19 decembrie 1997, pct. 31, *Culegere de hotărâri și decizii 1997-VIII*]. Or, în speță, nicio decizie oficială, fie administrativă, fie judecătorească, nu a fost luată cu privire la pretinsa nerespectare a conformității cu legea a numirii fostului agent guvernamental. În această situație, Curtea nu poate da o interpretare a legislației naționale invocate de reclamantă.

35. În plus, Guvernul nu a informat Curtea, nici înainte de schimbarea agentului, nici după această dată, despre un eventual obstacol în calea calității de acțiune pe numele doamnei Brumar. Curtea remarcă, de asemenea, că niciun incident procedural nu i-a permis să se îndoiască în speță de comunicarea dintre doamna Brumar și guvernul pârât, nici, pentru acest motiv, de calitatea de reprezentant al Guvernului al acesteia. În aceste circumstanțe, Curtea nu poate concluziona că activitatea doamnei Brumar în calitate de reprezentant al Guvernului era viciată de vreo nelegalitate oarecare.

36. Pentru aceste motive, Curtea consideră că cererea formulată de reclamantă este nefondată și, prin urmare, o respinge.

II. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 5 DIN CONVENȚIE

37. Invocând art. 5 și 6 din Convenție, reclamanta consideră că plasarea sa în arest preventiv nu era justificată și că instanțele nu au examinat în mod corect și aprofundat cererile sale de punere în libertate.

38. Fiind competentă cu încadrarea juridică a faptelor cauzei, Curtea consideră că, în circumstanțele cauzei, trebuie să examineze afirmațiile reclamantei numai din perspectiva art. 5 din Convenție [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Radomilja și alții împotriva Croației* (MC), nr. 37685/10 și 22768/12, pct. 114 și 126, 20 martie 2018, *Reinprecht împotriva Austriei*, nr. 67175/01, pct. 47-55, CEDO 2005 XII].

Acest articol prevede, în părțile sale relevante în prezenta cauză:

„1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

[...]

c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a se bănui că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice să se creadă că este necesar să fie împiedicat să săvârșască o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;

[...]

2. Orice persoană arestată trebuie să fie informată, în termenul cel mai scurt și într-o limbă pe care o înțelege, asupra motivelor arestării sale și asupra oricărei acuzații aduse împotriva sa.

3. „Orice persoană arestată sau deținută, în condițiile prevăzute de paragraful 1 lit. c) din prezentul articol, trebuie adusă de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare și are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții care să asigure prezentarea persoanei în cauză la audiere.

4. Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală.”

A. Cu privire la admisibilitate

1. Argumentele părților

a) Guvernul

39. Guvernul invocă neepuizarea căilor de atac interne, pe motiv că reclamanta nu a formulat nicio plângere împotriva ordonanței de reținere (supra, pct. 13), deși legea, și anume art. 140¹ alin. (1), prevedea în mod expres această posibilitate.

b) Reclamanta

40. Reclamanta răspunde că recursul ierarhic indicat de Guvern pentru ca aceasta să poată să conteste arestarea sa nu este efectiv, întrucât, în opinia sa, Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, competent să examineze recursul, nu se bucură de garanțiile de independență și imparțialitate impuse de jurisprudența constantă a Curții. În acest sens invocă hotărârile *Vasilescu împotriva României* (22 mai 1998, pct. 41, *Culegere* 1998 III), și *Pantea împotriva României*, [nr. 33343/96, pct. 238-239, CEDO 2003 VI (extrase)]. În plus, consideră că era imposibil de imaginat că recursul formulat în cursul serii ar fi putut fi analizat de Procurorul general în timp util (supra, pct. 13).

2. Motivarea Curții

41. Curtea reamintește că respectivul control judiciar al arestării trebuie să se efectueze automat. Acesta nu poate depinde de cererea formulată în prealabil de persoana deținută [*Viorel Burzo împotriva României*, nr. 75109/01 și 12639/02, pct. 107, 30 iunie 2009, și *McKay împotriva Regatului Unit* (MC), nr. 543/03, pct. 34, CEDO 2006 X].

42. În orice caz, în speță, reclamanta a formulat recurs la încheierea din 24 august 2010 prin care a fost plasată în arest preventiv. În cererea sa, aceasta a invocat motive legate de motivarea detenției (supra, pct. 23).

43. Din acest motiv și ținând seama de circumstanțele concrete ale cauzei, Curtea consideră că reclamanta și-a formulat în mod suficient plângerile în fața autorităților competente.

44. În consecință, Curtea consideră că acest capăt de cerere trebuie declarat inadmisibil pentru neepuizarea căilor de atac interne. În consecință, respinge excepția ridicată de Guvern în această privință.

45. În plus, constatând că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție și că nu prezintă de altfel niciun alt motiv de inadmisibilitate, Curtea îl declară admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

a) Reclamanta

46. Reclamanta susține că procurorul însărcinat cu urmărirea penală a prezentat publicului informații false și a generat astfel el însuși sentimentul de insecuritate pe care, în opinia sa, l-a utilizat apoi pentru a justifica acuzațiile de tulburare a ordinii publice (supra, pct. 11). Reclamanta consideră că este contrar spiritului Convenției și principiului loialității privind activitatea autorităților judiciare să înșele opinia publică asupra faptelor în ceea ce privește un inculpat în vederea obținerii arestării acestuia ca urmare a reacției negative a opiniei publice.

47. În plus, susține că natura faptelor comise și comportamentul său nu făceau necesară plasarea sa în arest preventiv. A fost acuzată de a fi săvârșit o infracțiune din culpă, cazierul său judiciar nu menționa niciun alt incident și nu avea nicio posibilitate de a prejudicia ancheta penală, în măsura în care procurorul o pusese, în orice caz, sub supraveghere (supra, pct. 10).

48. Reclamanta susține, de asemenea: că instanța nu a examinat faptele în cadrul „jurisdicției depline”, întrucât s-a mulțumit doar să verifice stabilirea faptelor, fără să se pronunțe cu privire la încadrarea lor juridică; că nici reprezentantul său, nici instanța nu au avut timp să ia în mod real cunoștință de dosar, foarte voluminos; judecătorii și procurorii au utilizat aceleași uși pentru a intra în sala de ședință și pentru a ieși, cu încălcarea principiului egalității armelor.

b) Guvernul

49. Guvernul consideră că, dispunând plasarea și menținerea în arest preventiv a reclamantei, instanțele au luat în considerare pericolul concret pentru ordinea publică reprezentat de persoana în cauză, și au oferit motive pertinente și suficiente pentru a justifica aceste măsuri. Indică faptul că acestea au stabilit astfel, pe baza elementelor din dosar, că exista o îndoială legitimă cu privire la săvârșirea de către reclamantă a faptelor de care era acuzată. Instanțele au luat în considerare circumstanțele concrete în care au fost săvârșite actele, consecințele extrem de grave ale faptelor, precum și numărul victimelor și calitatea lor specială (nou-născuți fără apărare). În plus, instanța a ținut seama de sentimentul de insecuritate resimțit de public și

reacția de dezaprobare a societății în ceea ce privește comportamentul reclamantei, care nu a asigurat supravegherea copiilor. Guvernul adaugă că măsura de arestare preventivă era, de asemenea, justificată de stadiul în care se afla ancheta (probele suplimentare erau în continuare colectate de către procuror) și de atitudinea reclamantei, care ar fi făcut în mod repetat declarații contradictorii. Consideră că faptul de a permite reclamantei să rămână în libertate ar fi transmis un mesaj de impunitate și de lipsă de fermitate din partea autorităților și, în sfârșit, ar fi avut efectul de a crea un sentiment de insecuritate în cadrul societății.

50. În sfârșit, Guvernul arată că reclamanta nu a fost privată de libertate decât 59 de zile (60 de zile, ținând seama și de reținerea acesteia). Consideră că, având în vedere circumstanțele cauzei și stadiul anchetei, privarea de libertate a reclamantei nu a depășit limitele rezonabile, ținând seama de necesitatea de a proteja interesul public.

2. Motivarea Curții

a) Principii generale

51. Curtea face trimitere la principiile generale privind art. 5 din Convenție, care au fost reafirmate în cauza *Merabishvili împotriva Georgiei* [(MC), nr. 72508/13, pct. 181-186 și pct. 222-225, 28 noiembrie 2017]; a se vedea, de asemenea, *Buzadji împotriva Republicii Moldova* [(MC), nr. 23755/07, pct. 84-91, CEDO 2016], și *Bivolaru împotriva României* (nr. 28796/04, pct. 94 și 95, 28 februarie 2017).

b) Aplicarea acestor principii în speță

i) Cu privire la pretinsa încălcare a art. 5 § 1 din Convenție

52. Revenind la faptele din prezenta cauză, Curtea constată că, deși nu contestă că plasarea în arest preventiv este legală prevăzută de legislația română, reclamanta îi contestă necesitatea și justificarea în speță (supra, pct. 46-47). Constată, de asemenea, că, prin decizia de a o plasa pe reclamantă în arest preventiv, instanța a reținut existența unor motive verosimile care lăsau să se creadă că persoana în cauză era autoarea faptelor imputate (supra, pct. 18 și 19). În plus, observă că reclamanta a fost adusă de îndată înaintea unui judecător (supra, pct. 16). Rezultă că arestarea și plasarea reclamantei în arest preventiv au respectat cerințele art. 5 § 1 din Convenție (*Merabishvili*, citată anterior, pct. 185-186). În consecință, această dispoziție nu a fost încălcată.

53. Prin urmare, rămâne valabilă întrebarea dacă autoritățile au avansat motive relevante și suficiente pentru a legitima detenția în temeiul art. 5 § 3 din Convenție (*Merabishvili*, citată anterior, pct. 222).

ii) Cu privire la pretinsa încălcare a art. 5 § 3 din Convenție

54. Curtea observă că judecătoria a luat în considerare existența unui risc de coluziune cu personalul spitalului (supra, pct. 20). Cu toate acestea, instanța nu a specificat în ce consta pericolul unei coluziuni. Instanța nu a explicat ce probe puteau fi încă ascunse, întrucât acorda încredere celui de-al doilea set de declarații al reclamantei (supra, pct. 14), calificându-le pe cele făcute anterior drept false (supra, pct. 9).

55. Curtea observă în continuare că, invocând necesitatea de a asigura o bună administrare a justiției și de protejarea ordinii publice, judecătoria a făcut trimitere într-o manieră generală la faptele cauzei, fără a explica cum ar fi putut suscita situația concretă a reclamantei tulburări sociale, de natură să justifice arestarea preventivă (supra, pct. 21). Curtea observă că reclamanta nu a fost în niciun moment suspectată să fi fost la originea incendiului sau să fi rănit în mod intenționat victimele.

56. În plus, Curtea constată că, deși judecătoria a respins posibilitatea de a aplica măsuri mai puțin restrictive, nu a prezentat motivele care au determinat-o să facă această alegere (supra, pct. 22).

57. De asemenea, trebuie observat că întrucât instanțele au examinat ulterior arestarea preventivă a reclamantei, nu au mai arătat că punerea în libertate a acesteia ar tulbura în mod real ordinea publică, limitându-se la a face aprecieri de ordin general și abstract cu privire la noțiunea de ordine publică, precum și cu privire la natura infracțiunii imputate reclamantei [a se vedea supra, pct. 25 și 26, precum și *Smirnova împotriva Rusiei*, nr. 46133/99 și 48183/99, pct. 63, CEDO 2003 IX (extrase)]. Întrucât judecătoria a hotărât să prelungească cu 30 de zile măsura de arestare preventivă a reclamantei, nu a făcut decât să reitereze argumentele prezentate de instanțele de dinaintea sa (supra, pct. 27). Or, Curtea reamintește că a decis deja că instanțelor interne le revine sarcina de a motiva în mod concret, pe baza faptelor relevante, motivele pentru care ordinea publică ar fi efectiv amenințată în cazul în care inculpatul ar fi lăsat liber. Știind că instanțele interne trebuie să respecte prezumția de nevinovăție cu ocazia examinării necesității de a prelungi arestarea preventivă a unui inculpat, trebuie reamintit că menținerea în detenție nu ar putea servi la anticiparea unei pedepse privative de libertate bazându-se în principal și în mod abstract pe gravitatea faptelor comise sau pe valoarea prejudiciului (a se vedea *Tiron împotriva României*, nr. 17689/03, pct. 42, 7 aprilie 2009, și cauzele citate). Arestarea preventivă a unui inculpat trebuie să servească necesităților anchetei penale, nu satisfacerii dorinței de răzbunare și pedepsire pe care publicul ar putea-o resimți.

58. Pe de altă parte, Curtea reamintește că fie și o perioadă scurtă de detenție trebuie să fie justificată în mod convingător de autorități [*Idalov împotriva Rusiei* (MC), nr. 5826/03, pct. 140, 22 mai 2012]. Prin urmare, faptul că arestarea preventivă a reclamantei nu a durat decât aproximativ două luni (de la 23 august 2010 până la 21 octombrie 2010 – supra, pct. punctele 13 și 27) nu exonerează autoritățile naționale de obligația acestora de a

justifica în mod corespunzător luarea și prelungirea acestei măsuri împotriva persoanei în cauză.

59. În lumina celor de mai sus, Curtea consideră că motivele oferite de instanțele interne nu au fost relevante și suficiente în speță, în sensul jurisprudenței sale (a se vedea, în special, *Buzadji*, citată anterior, pct. 88).

60. Rezultă că a fost încălcat art. 5 § 3 din Convenție.

iii) Cu privire la pretinsa încălcare a art. 5 § 4 din Convenție

61. În ceea ce privește argumentele privind o pretinsă atingere adusă dreptului la apărare, Curtea constată că reclamanta a fost audiată de o instanță care a decis plasarea acesteia în detenție și că a avut astfel posibilitatea atât de a-și prezenta poziția în cauză, cât și argumentele în apărarea sa (supra, pct. 16). Curtea observă că persoana în cauză a fost, de asemenea, în măsură să utilizeze căile de atac împotriva hotărârilor pronunțate de instanțele care s-au pronunțat în primă instanță în ceea ce privește plasarea sa în detenție și prelungirea arestării preventive (supra, pct. 24 și 27).

62. Curtea reamintește, în sfârșit, că a hotărât anterior că faptul că procurorul are un loc stabilit în sala de ședință, iar condițiile oferite avocaților pentru a studia dosarele nu sunt motive suficiente pentru a contesta egalitatea armelor, în măsura în care, deși acestea îi acordă procurorului o poziție „fizică” privilegiată, nu îl plasează pe acuzat într-o situație de dezavantaj concret pentru apărarea intereselor sale [*Blaj împotriva României*, nr. 36259/04, pct. 78-79, 8 april 2014, *Năstase împotriva României* (dec.), nr. 80563/12, § 77, 18 noiembrie 2014, și *Diriöz împotriva Turciei*, nr. 38560/04, pct. 25, 31 mai 2012]. Curtea consideră că aceeași concluzie se impune și în ceea ce privește modalitățile de acces ale procurorilor și judecătorilor în sala de ședință.

63. Rezultă că nu a fost încălcat art. 5 § 4 din Convenție.

III. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 8 DIN CONVENȚIE

64. Invocând art. 3 și 8 din Convenție, reclamanta se plânge de publicarea, de către presă, de imagini în care era prezentată.

65. Fiind responsabilă cu încadrarea juridică a faptelor cauzei, Curtea consideră că, în circumstanțele cauzei, trebuie să examineze afirmațiile reclamantei numai din perspectiva art. 8 din Convenție [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Radomilja și alții*, citată anterior, pct. 114 și 126, 20 martie 2018, *Von Hannover împotriva Germaniei (nr. 2)* (MC), nr. 40660/08 și 60641/08, pct. 96, CEDO 2012].

Acest articol se citește după cum urmează:

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

1. Argumentele părților

a) Guvernul

66. Guvernul declară că, în conformitate cu dispozițiile din Codul civil în vigoare la momentul faptelor, reclamanta ar fi putut să formuleze o cerere de despăgubiri pentru daune materiale și morale pe care le-ar fi suferit ca urmare a prezenței în mass-media a imaginilor în care este prezentată încătușată, invocând dispozițiile art. 998 și 999 din Codul civil în vigoare la momentul faptelor.

b) Reclamanta

67. Reclamanta consideră că nu era obligată să urmeze calea civilă indicată de Guvern pe motiv că adusese deja în atenția autorităților capătul său de cerere întemeiat pe purtarea cătușelor în public (supra, pct. 30). În plus, susține că singura cale de atac disponibilă la momentul faptelor era o plângere în temeiul Decretului nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice, despre care Curtea a hotărât că nu era efectivă, în cauza *Rotaru împotriva României* [(MC), nr. 28341/95, pct. 39 și 70, CEDO 2000-V].

2. Motivarea Curții

68. Curtea face trimitere la principiile generale privind epuizarea căilor de atac interne, astfel cum au fost ele reiterate în cauza *Gherghina împotriva României* [(dec.) (MC), nr.42219/07, pct. 83-89, 9 iulie 2015].

69. Revenind la faptele din prezenta cauză, Curtea constată că reclamanta nu a formulat plângere împotriva mass-mediei pentru atingere adusă demnității ca urmare a publicării fotografiilor în care este prezentată în cursul procesului penal. Curtea observă că, într-o serie de cauze împotriva statului pârât, reclamantii, jurnaliști, au fost condamnați la plata de despăgubiri pentru că au adus atingere reputației altor persoane (a se vedea, printre multe altele, *Mihaiu împotriva României*, nr. 42512/02, pct. 17, 4 noiembrie 2008, *Marin împotriva României*, nr. 30699/02, pct. 14, 3 februarie 2009, *Dumitru împotriva României*, nr. 4710/04, pct. 13, 1 iunie 2010, *Ieremeiov împotriva României (nr. 1)*, nr. 75300/01, pct. 15, 24 noiembrie 2009, și *Bugan împotriva României*, nr. 13824/06, pct. 11 și 13, 12 februarie 2013; a se vedea, de asemenea, jurisprudența prezentată de Guvern în cauza *Cășuneanu împotriva României*, nr. 22018/10, pct. 41, 16 aprilie 2013). Rezultă că art. 998 și 999 din Codul civil în vigoare la data faptelor, prezentate în cauza

Cășuneanu, citată anterior (pct. 35), puneau la dispoziția persoanei în cauză o cale de atac efectivă în sprijinul afirmațiilor sale în fața instanțelor interne.

70. Curtea consideră că reclamanta nu a prezentat niciun argument de natură să demonstreze că, în cazul său particular, această cale de atac nu ar fi fost efectivă. Reamintește că simplul fapt de a nutri îndoieli cu privire la perspectivele de succes ale unei anumite căi de atac care nu este în mod evident sortită eșecului nu constituie un motiv valabil pentru a nu exercita respectiva cale de atac (*Gherghina*, decizie citată anterior, pct. 106).

71. Rezultă că aceste capete de cerere trebuie să fie respinse pentru neepuizarea căilor de atac interne, în aplicarea art. 35 § 1 și art. 35 § 4 din Convenție.

IV. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 13 DIN CONVENȚIE

72. Invocând art. 13 din Convenție, reclamanta se plânge că dreptul intern nu îi oferă o cale de atac pentru a-și apăra drepturile încălcate prin publicarea de imagini în presă în care este prezentată. Art. 13 se citește după cum urmează:

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de [...] Convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.”

1. Argumentele părților

a) Guvernul

73. Guvernul repetă faptul că autoritățile naționale ar fi putut să evalueze și să sancționeze atingerile aduse imaginii reclamantei dacă aceasta ar fi formulat o acțiune civilă invocând dispozițiilor art. 998 și 999 din Codul civil. Astfel cum indică că a subliniat, de asemenea, în observațiile prezentate în cauza *Costiniu împotriva României* [(dec.), nr. 22016/10, 19 februarie 2013], există deja numeroase acțiuni întemeiate pe răspunderea civilă delictuală prin care reclamanții s-au plâns că au suferit atingeri aduse propriei imagini.

b) Reclamanta

74. Reclamanta consideră că dreptul intern nu îi oferă nicio cale de atac efectivă pentru a-și proteja drepturile garantate de art. 8 din Convenție.

2. Motivarea Curții

75. Curtea reamintește că, în speță, a concluzionat că erau efective căile de atac disponibile pentru a se plânge cu privire la preținsele atingeri aduse drepturilor garantate de art. 8 din Convenție (supra, pct. 69-71); prin urmare, capetele de cerere în temeiul art. 13 din Convenție sunt în mod vădit

nef fondate și trebuie să fie respinse, în aplicarea art. 35 § 3 lit. a) și art. 35 § 4 din Convenție.

V. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

76. Potrivit art. 41 din Convenție,

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

77. Reclamanta solicită 8 000 de euro (EUR) pentru prejudiciul moral pe care consideră că l-a suferit ca urmare a presupuselor încălcări ale Convenției.

78. Guvernul consideră că cererea reclamantei este excesivă, având în vedere jurisprudența relevantă a Curții.

79. Curtea reamintește că singura constatare a unei încălcări a Convenției la care a ajuns în speță este cea referitoare la art. 5 § 3 din Convenție. Consideră, de asemenea, că este necesar să i se acorde reclamantei 5 000 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

B. Cheltuieli de judecată

80. Reclamanta nu solicită rambursarea cheltuielilor de judecată efectuate.

81. Prin urmare, nu se solicită Curții să acorde vreo sumă cu acest titlu.

C. Dobânzi moratorii

82. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, ÎN UNANIMITATE, CURTEA

1. *Declară* cererea admisibilă în ceea ce privește capetele de cerere în temeiul art. 5 din Convenție și inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere;
2. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 5 § 3 din Convenție;
3. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 5 § 1 și 4 din Convenție;
4. *Hotărăște*

- a) că statul pârât trebuie să îi plătească reclamantei, în termen de trei luni, 5 000 EUR (cinci mii de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, cu titlu de prejudiciu moral, care va fi convertită în moneda statului pârât, la rata de schimb aplicabilă la data plății;
 - b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;
5. *Respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la 23 iulie 2019, în temeiul art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulamentul Curții.

Andrea Tamietti
Grefier adjunct

Krzysztof Wojtyczek
Președinte